NORSK
OLJEMUSEUM

Årbok 1997

med årsmeldinger
for 1996 og 1997

Innsamlingspolitikk ved Norsk Oljemuseum

av Jone Johnsen

Innsamlingspolitikk – gjenstands-innsamling

I vedtektene for Norsk Oljemuseum er det henvist til vedtektene og moralkodeksen i det internasjonale museumsforbundet (ICOM). I denne kodeksen heter det bl.a. i §3.1. :

Ethvert museum bør vedta og offentliggjøre en skriftlig erklæring om sin innsamlingspolitikk.

Denne artikkelen er en del av arbeidet med å imøtekomme dette kravet for vår egen del.

I formålsparagrafen for Norsk Oljemuseum heter det blant annet at museet skal:

... samle materiale og bruke dette til forskning om petroleumsvirksomheten og dens virkninger på det norske samfunn: teknisk, økonomisk, sosialt, politisk og kulturelt.

Jone Johnsen (f. 1943) har vært ansatt ved Oljemuseet siden 1980. Han har ansvar for museumsfaglige spørsmål.

... drive utstillings-, publiserings- og annet undervisnings- og opplysningsarbeid om petroleumsvirksomheten ...

For museer som arbeider med tidligere tider er gjenstandene ofte en primærkilde: Ved forskning på sjølve gjenstandene utvinnes ny kunnskap, f.eks. om materialvalg, produksjonsmetoder, bruksformål o.l.

Dette gjelder i lang mindre grad museer som arbeider med moderne teknologiske gjenstander. Her er formål, materialvalg og bruk beskrevet i manualer, kravspesifikasjoner, forskrifter o.l.

For framtidens forskningsformål kan det derfor ofte være vel så viktig å ta vare på disse dokumentene som på gjenstander i seg sjøl.

I. Typer av gjenstandssamlinger

Likevel samles det gjenstander. På vår type museer kan hovedbegrunnelsen for dette hovedsaklig deles i tre (med meget flytende overganger):

a) klenodie/relikviesamling
b) rarietetssamling
c) pedagogisk samling

a) Relikvier og klenodier

Enkelte gjenstander har en historie som gjør dem interessante i kraft av

Verftsskilt for Alexander L. Kielland plattformen. Skiltet ble tatt av plattformen før den ble senket i Nedstrandsfjorden.

seg sjøl, for eksempel fordi de står som milepæler i oljehistorien - på godt og vondt. I vår nåværende gjenstands-samling kan som eksempler nevnes: minneplaten fra produksjonsstarten på Ekofiskfeltet, Bravo-ventilen, A. L. Kielland Hydrofonen og navneskiltet, modell av den første Ekofisk-byen, plakater fra viktige møter.

b) Krydder og rariteter

Noen gjenstander kan ha interesse uten å være milepæler fordi de er knyttet til mer dagligdagse, men likevel spesifiserte hendinger eller skjebner. Eksempler på dette er arbeidstøyet til bestemte navngitte personer, kaffekruset til klubbformannen, minnegaven fra åpningen av BP-huset, hedersgaven til Petersen o.l. I denne klassen kommer også gjenstander knyttet til personlige minner, gode historier o.l.

c) Pedagogisk samling

Vesentlig i gjenstandssamlingen ved et teknisk museum vil det være å finne ting som kan illustrere og forklare de prosesser som foregår, i vårt tilfelle gjenstander fra sondering, leting, boring, produksjon, transport, foredling og bruk. Dette gjelder altså ikke bare sjølve oljeletingen og produksjonen, men også tilgrensende og støttende virksomheter som forpleining, industri på land, vedlikehold, undervisning og forskning.

Alle disse sektorer må være representert ved gjenstander, i en viss grad i full skala, i en vesentlig grad ved modeller.

Ofte kan det være en like vanskelig arbeidsoppgave å begrense gjenstandsmassen som å få tak i gjenstander. I vår industri – som i en rekke andre – er det meget lett å forestille seg at en ukritisk innsamling vil føre til enorme og kostbare lagre, og til uoverstigelige vedlikeholdsproble-

Hjelmen og kaffekruset har tilhørt klubbformann Ole Jarl Madland. Han var siste klubbformann i den store «betongplattform-perioden» ved NC Norwegian Contractors, Jåttåvågen.

mer. Innsamlingspolitikken må derfor være gjennomtenkt, mest mulig systematisk, men selektiv.

II. Organisering av innsamlingsarbeidet

Det er et arbeid som krever faglig innsikt å plukke ut høvelige gjenstander fra de forskjellige områdene som er nevnt i IC. Det er altså viktig at personer som har arbeidet på ulike områder og fagfelt som er nevnt ovenfor deltar i utvelgelsen. Disse personene vil også være meget verdifulle døråpnere når det gjelder å skaffe de gjenstander som velges ut.

Et slikt arbeid pågår for tiden i regi museet og utstillingsarkitektene for nybygget på Kjeringholmen. I arbeidet knytter man til seg fagfolk fra industrien, dels rådspør man folk med ekspertkunnskaper på snevrere områder.

Det er viktig å følge den prosessen som nå foregår med sikte på finne fram til et system som kan fungere også etter at museets nybygg med de første utstillinger har åpnet. Det er naturlig å tenke seg at det på flere sektorer opprettes spesielle faggrupper ved museet der det kontinuerlig drøftes om museet bør ta initiativ for å sikre seg visse gjenstander, om tidligere ervervelser kan nedgraderes, og om tilbudte gaver er interessante. Disse komiteene må være sammensatt av museets folk og industrispesialister og kan stundom tenkes supplert med deltakere fra andre industrier eller beslektede museer.

I denne sammenheng er det også nødvendig å se Oljemuseets innsamlingspolitikk i sammenheng med innsamlingsarbeidet ved andre nær beslektede museer og med de samarbeidsbestrebelser som ligger i mu-

Snurre fjernstyrt undervannsfarkost. Testing av systemet i 1981, i Hommelvika.

seumsgruppa MIKA (Museumsgruppa for Industri- Kommunikasjons- og Anleggsvirksomhet) og nytt utspill fra Norsk Teknisk Museum, jfr. referat fra møte 22. oktober.

I vår bransje er det også nødvendig å se ut over landets grenser gjennom samarbeid såvel organisatorisk som i CIMUSET (Den internasjonale komiteen for tekniske museer og Science Centers) og TICCIH (den internasjonale organisasjon for tekniske og industrielle kulturminner) som gjennom konkret samarbeid med noen få av de museene ute i verden som står oss aller nærmest.